

aránylag munkaigényesek és költségesek, ami növeli a kutatás kiadásait és lehetetlen a minták nagyobb sorozatának analízise, esetleg ezen elemzések alapján a kutatás további folyamatának az irányítása. A neutrongenerátor segítségével végrehajtott nem-destruktív aktivációs analízis módszere lehetővé teszi a minták egész sorozatának gyors és olcsó elemzését, nagy érzékenységgel.

A brünni Geofizika n. v.-nak az aktivációs analízissel foglalkozó laboratóriumában kidolgoztak és jelenleg már üzemszerűen használnak olyan módszereket, amelyekkel megállapíthatók a kőzetképző alapelemek (*O, Si, Al, Fe, Mg, Na, K*) és a bányászati (használati) elemek is (*Ba, F, Cu, Zn*).

Az előadás bemutatja ezen módszerek használatát a fluorit lelőhelyek felkutatásánál. A módszer érzékenysége $0, 01\%$ *F*.

MAGYAR GEOFIZIKA XV. ÉVF. 3–4. SZ.

Statisztikai módszerek alkalmazása a kőzetek fizikai tulajdonságainak vizsgálatánál

F. JANÁK

Применение статистических методов при обработке физических свойств в горных породах.

Application of Mathematical Statistics in Interpretation of Physical Properties of Rocks

A skaláris mennyiségek, mint például a sűrűség, az elektromos ellenállás stb. adatainak feldolgozásánál statisztikai módszereket, vagy „kiegyenlítő” számítást alkalmazunk. E módszerek használata a munka céljától függ, amely alapján véve kétféle lehet: vagy feldolgozzuk a terület adatait és a geológiai képződmények egyes kőzettípusainak karakterisztikáit keressük, vagy megállapítjuk az egyes paraméterek közti összefüggéseket (pl. az ércmennyiségtől való függés stb.). Mindkét típusú feladat számára a Geofizika n. v.-ben programrendszereket dolgoztunk ki a nyilvántartás és a dokumentáció rendszerével együtt.

A statisztikai rendszerek alkalmazását a magnetometrikus interpretáció esetében vektor (remanens mágnesezés) és tenzor (mágneses szuszceptibilitás) mennyiségekre dolgoztuk ki.

MAGYAR GEOFIZIKA XV. ÉVF. 3–4. SZ.

A radiokip módszer alkalmazásának tapasztalatai

V. BLÁHA – J. CHYBA

Опыт применения метода радиокип.

Some Comments on the Radiokip Method

A munka tartalmazza a radiokip módszer elméleti görbéinek számítását a függőleges erekre (telér) és kontaktusokra vonatkoztatva. Az elméleti következtetéseket helyi terepmérések alapján igazolják. A szerzők dokumentálják a módszer alkalmazási lehetőségeit ércerek kimutatására, geológiai térképe-

zésre, mérnöki-geológiai problémák megoldására, illetve gátprofilok kutatására.

Megállapították, hogy a radiokip módszer élesen és megbízhatóan indikálja a meredek fekvésű elektromos vezetőképességű testeket; viszont a nemvezető testeket gyakorlatilag egyáltalán nem észleli. A mérések eredményei rendszerint könnyen reprodukálhatók. A kontaktusok és vezető testek megnyilvánulása a függőleges mágneses mező valós részében intenzívebb, mint az imaginárius részben. Ez a módszer jól használható a tektonikailag zavart területek gyors. áttekintő kutatására.

MAGYAR GEOFIZIKA XV. ÉVF. 3-4. SZ.

A földkéreg vertikális és horizontális tagoltsága a Cseh Masszívum (Česky masiv) területén

J. ZEMAN

Вертикальная и горизонтальная расчлененность земной коры Чешского массива.

Vertical and Horizontal Division of the Earth Crust of the Czech Massif

A mélységi szeizmikai szondázás és gravimetriai mérések a földkéreg alkotóanyagának függőleges és vízszintes heterogenitását bizonyították. Ez a heterogenitás a mélységi törések által előidézett strukturális tagozódottság és a történelmileg eltérő geológiai fejlődés következménye. Ezért váltakoznak a különböző kéregvastagságú blokkok, melyekben eltérő a gránit- és bazaltréteg aránya – tehát ensialikus és ensimatikus blokkok.

A longitudinális hullámok sebességközéptékeinek elemzése a földkéreg és a felső köpeny közötti eltérő fizikai jellemzőkre utal. Az emelkedő blokkokban a határoknak átmeneti fázis jellegük van, a süllyedő blokkokban viszont az anyagcsere a bázikus kőzetek növekvő arányára mutat. Modellpéldaként a Cseh Masszívum és a pannon blokk közötti geofizikai és geológiai ellentét szolgál.

A kéreg felépítésének heterogenitása differenciált geológiai fejlődést feltételez, mely összefügg a debazifikáció eltérő fokával és a felső köpeny ezáltal feltételezett horizontális heterogenitásával.

MAGYAR GEOFIZIKA XV. ÉVF. 3-4. SZ.

A gravitáció terepkorrektcióinak kiszámítása digitalizált hipszogramból

F. MATEJ – J. BEDNÁR – M. BLIZKOVSKY – K. KOZMAN – M. NOVÁK

Вычисление поправок силы тяжести за рельеф по преобразованному в цифровую форму изображению рельефа посредством изогипс высот.

Computation of Terrain Corrections of Gravity from Digitalized Topography

A munka a gravitáció terepkorrektciói kiszámításának megoldásával foglalkozik, még pedig olyan programrendszerrel, mely a topográfiai térképekből vett magassági szintvonalaknak a Freescan, Ferranti LTD típusú grafikus-